

Crisisoverleg ouders en buurtgroepen Sint-Amandsberg

Vorbereidend document overleg 20 december 2022

Wie zijn we?

We zijn inwoners van Sint-Amandsberg en ouders van kinderen uit ...

- Sint-Janscollege Humaniora (Heiveld/Visitatie)
- Vrije Basisschool Sint-Janscollege Visitatie
- Basisschool De Toverberg
- Basisschool De Vlieger
- Basisschool Het Tandwiel
- Scholen 'aan de andere kant' van Dampoort (Steinerschool, IVG, Universiteit Gent,...)

In samenwerking met:

- Lerarenopleiding kleuteronderwijs Arteveldehogeschool
- Velodroom
- Den Boulevard - Land van Waaslaan
- Buurtcomité Van Dampoort tot Campo Santo
- Buurtgroep Bordure
- Fietsersbond Gent
- Gents MilieuFront

We stellen vast dat steeds meer buurtbewoners en ouders met kinderen uit andere scholen zich wensen te engageren.¹

Kenmerken Sint-Amandsberg

- Een wijk van Gent, maar ook een 'gemeente' (7,5% Gentse bevolking)
- Veel gezinnen met kinderen (39% van de gezinnen)
- Dichtbevolkte wijk (zie Wijkmobiliteitsplan Sint-Amandsberg, [fase I: Inventarisatie p.6](#))
- **Veel verplaatsingen schoolgaande kinderen/ouders en buurtbewoners** waarbij gewestwegen voortdurend gekruist worden.
Cfr. dichte concentratie van scholen, recreatievoorzieningen voor kinderen en jongeren (sport, jeugdwerking, bibliotheek,...), samenlevingsinfrastructuur (dienstencentra, open huizen, ouderenvoorzieningen, gezondheidscentra).
- Veel **knelpuntsituaties** en **ongevallen** (zie cijfers politie/stad Gent, zie Wijkmobiliteitsplan Sint-Amandsberg, [fase I: Inventarisatie p.56](#))
- **Dampoortwerken** creëren grote druk op reeds bestaande knelpuntsituaties, welke beschreven in de inventarisatie voor het Wijkmobiliteitsplan Sint-Amandsberg (WMP).
Constatie: ongeduldige automobilisten in zone na dampoortwerf.
➔ **Vragen uit de buurt:**
 - Centraal aanspreekpunt
 - Taskforce met buurtbewoner als lid
 - Meer werftoezicht en signalisatie door AWW

¹ Voor het **overleg op 20/12** leggen we de **focus** op de Antwerpsesteenweg/ Grondwetlaan – Land van Waaslaan/ Victor Braeckmanlaan. Gezien de recente ongevallen en deze straten in sterke interactie met elkaar staan is een globale visie noodzakelijk. Intussen ontvangen knelpunten die buiten deze perimeter vallen nemen we in addendum op.

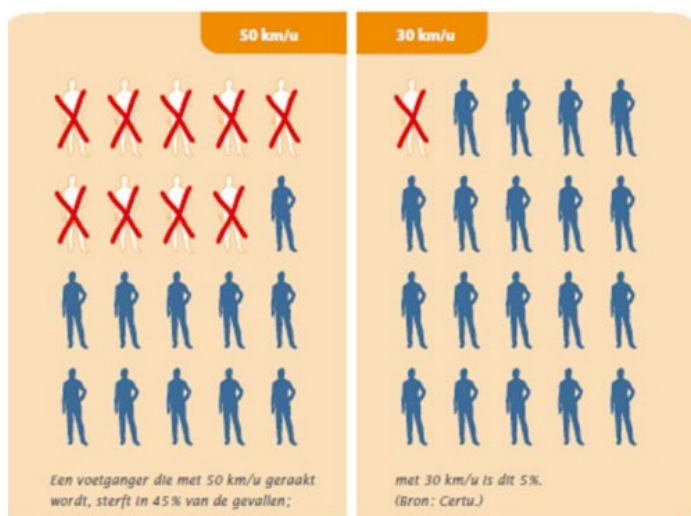
Onze recepten

1/ Zone 30	2/ Veilige oversteekplaatsen: voetgangers én fietsers	3/ Afstand auto's - fietsers	4/ Weren van doorgaand verkeer en sluijverkeer
<p>Waar?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antwerpsesteenweg • Land van Waaslaan – Victor Braeckmanlaan • Grondwetlaan en Hogeweg <p>→ straal 2 km rond dampoort</p>	<p>Waar?</p> <ul style="list-style-type: none"> • cruciale kruispunten/oversteken in de wijk na de Dampoortwerken 	<p>Waar?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laand van Waaslaan – Victor Braeckmanlaan • Antwerpsesteenweg “Deel 2”: vanaf Campo Santo (N70a) tot Colora (N70) • Grondwetlaan en Hogeweg 	<p>Visie ‘Van steenwegen naar straten’</p> <ul style="list-style-type: none"> • doorgaan • verblijven - bewegen
<p>Mogelijke tools?</p> <ul style="list-style-type: none"> • snelheidsremmers <ul style="list-style-type: none"> ○ ribbels op de baan ○ natuurlijke elementen ○ ... • speelse elementen • signalisatie • handhaving (politie) • ... 	<p>Mogelijke oplossingen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • conflictvrije oversteekplaatsen • verkeerslichten vierkant groen • (extra) gevleugelde zebrapaden • goed verlichte zebrapaden • led-verlichting in wegdek • fietsopstelvakken/wachtruimtes • fietsverkeerslichten • sensibilisering • ... 	<p>Mogelijke oplossingen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • grotere afstand van geparkeerde auto's • fietspaden breder herschilderen • snelle fietsers, brommers,... op de rijbaan • ... 	<p>Mogelijke oplossingen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • zone 30 • politiehandhaving • veilige oversteekplaatsen • afstand auto's – fietsers: fietspaden verbreden/ rijbaan versmallen • aanpak vrachtroutenetwerk volgens afspraken en inkleuring + handhaving (politie) • sensibilisering (Dampoortwerken + aangepaste maatregelen) • integrale wijkaanpak

1/ Zone 30

Waarom?

- Minder doden en zwaargewonden bij aanrijdingen en minder aanrijdingen.

Figuur 1: overlevingskans van voetgangers bij een aanrijding met 50 km/u en met 30 km/u (Bron: BIVV, 2007).

- Maar ook: “Trager rijden in combinatie met minder nodeloos optrekken en afremmen kan leiden tot minder vervuiling, minder geluidsoverlast en zelfs vlotter verkeer. Een zone 30 kan ook **sluipverkeer ontmoedigen en stimuleert fietsen en wandelen**. [...] Ook zou Zone 30 leiden tot meer sociale cohesie en sociale controle, mentaal welbevinden en **stressreductie**.” (VSV, Van 50 naar 30²)

Waar?

- Zone 30 voelt ‘natuurlijk’ in de **blauwe zone** (tot ongeveer 1 km van Dampoort) omwille van voorzieningen, densiteit, levendige publieke ruimte, horeca, veel voetgangers en fietsers in het straatbeeld
- Voelt minder ‘natuurlijk’ in de **lichtgroene zone**: hier zijn nog steeds horeca en winkels aanwezig, maar is er een afname van het binnenstedelijk gevoel. In die zone zijn er 3 belangrijke oversteekplaatsen (zie **groene vierkanten**)
- Maar **groene hotspots** zijn essentiële schakels in het kind- en tienerweefsel in de wijk waardoor **zone 30 hier noodzakelijk** is!

² [Van 50 naar 30 voor meer verkeersveiligheid en leefkwaliteit. EEN VOORSTEL VOOR UITBREIDING ZONE 30 BINNEN DE BEBOUWDE KOM](#)

- **Hotspot 1:** Cirkelspark, toegang tot het Tandwiel, Brede school werking, wandel- en speelas Groene Banaan – Groen Spoor, korfbalclub, sportvelden, speelterreinen, Scouts

Hogeweg

- **Hotspot 2:** Toegang Sint-Janscollege Heiveld basisschool en middenschool en Woonzorgcentrum Het Heiveld

Lijnmolenstraat - Zavelput

- **Hotspot 3:** Rozebroeken: zwembad, sporthal, speeltuin, clubhuis, voetbal, verbinding jeugdhuis en Scoutslokalen Victor Braeckmanlaan en sportvelden Sint Lievens College en KSA lokalen in de Alfons Braeckmanlaan

Rozebroekenpark

Victor Braeckmanlaan – Jef Crickstraat

Besluit: we pleiten voor zone 30 in de blauwe zone en in de brede omgeving van de groene hotspots. Omwille van de eenvormigheid en de aanwezigheid van de belangrijke oversteekpunten pleiten we ervoor om de **zone 30 door te trekken tot een straal van 2 kilometer** (dus de volledige lichtgroene zone) rond Dampoort.

Voorwaarden?

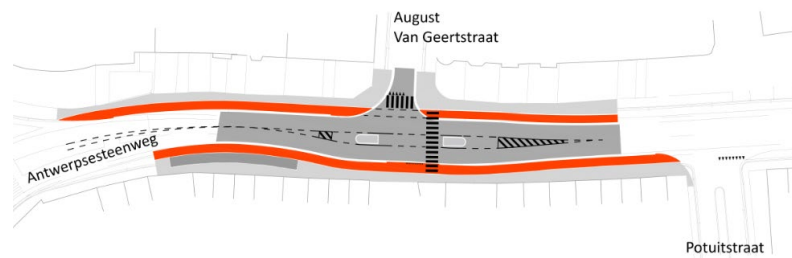
“Onderzoek toont aan dat er bij de Vlamingen een groot **draagvlak** is voor de zone 30, maar dat men het ook wel moeilijk vindt om zich aan die snelheidslimiet te houden. En dat laatste is natuurlijk noodzakelijk. Enkel verkeersborden zone 30 plaatsen is dan ook onvoldoende. Er is nood aan een **aangepast wegbeeld** dat uitnodigt tot langzamer rijden. Dit vereist een aangepaste infrastructuur, waarbij **straten en pleinen heringericht** worden, en een **duidelijke signalisatie die weggebruikers duidelijk maakt dat ze een zone 30 binnenrijden**. Hierbij zijn ook sensibilisering en handhaving essentieel om draagvlak en naleving te garanderen.”(VSV, Van 50 naar 30³)

³ Idem, zie supra

- *Zone 30 vergt handhaving:*
 - politiecontroles
 - voorbeeldbestrafing van (de werkgevers) van recidivisten
- *Zone 30 vergt aangepaste tools, met als potentiële quick wins in afwachting van heraanleg:*
 - duidelijke signalisatie, vb.:
 - snelheidsindicatieborden (met boodschap ‘u rijdt te snel’)
 - digitale (verlichte) werfborden en borden ‘enkel lokaal verkeer’
 - snelheidsremmers zoals:
 - ribbels op de baan: parallel met de baanvakken om te versmallen en dwars op de baanvakken bij het inrijden in de wijk, bij het naderen van plekken in het kindnetwerk
 - ‘nomadic trees’ of andere natuurlijke elementen
 - speelse elementen: overweeg bij de groene hotspots om ook speelse elementen toe te voegen, zodat de aanwezigheid van kinderen ook in de ‘vormtaal van de weg’ zichtbaar is (cfr. sturen op gedrag)⁴

2/ Veilige conflictvrije oversteekplaatsen voor voetgangers én fietsers

- **Centrale vraag:** iedere oversteekplaats evalueren en bijsturen, in verhouding tot het geheel.
- **Voorbeeld:** reeds gerealiseerde oversteek August Van Geertstraat

- **Knelpunten:**
 - oversteek Land van Waaslaan-Engelbert van Arenbergstraat (laatste ongeval 25/11/2022 - motorrijder die vertragende bus inhaalde)
 - oversteek fietsers aan Land van Waaslaan – Pilorijnstraat (laatste ongeval 29/11/2022)
 - verlies van voorrang bij fietsers, deze mogen niet voorsorteren
 - oncomfortabel alternatief
 - gevaar van racers: fietsers in de bocht beschermen

⁴ Zie bv. <https://www.christophemachet.com/trafficsheep>

- oversteek fietsers op Antwerpsesteenweg die links (vanaf Dampoort) moeten afslaan:

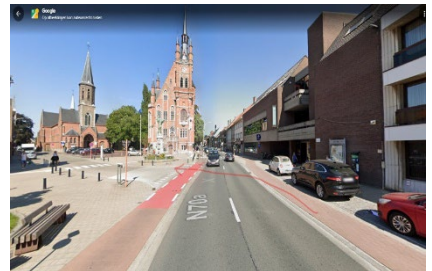
- -> Halvemaanstraat, in functie van fietsstraat

- -> J. Gérardstraat, in functie van campus 3 scholen (i.e. net na het zebrapad); er is bovendien sterk conflict tijdens de schoolspits tussen voetgangers, samentroepende scholieren en fietsers die willen oversteken

- -> Visitatiestraat (vóór de lichten met zebrapad) én Visitatiestraat (aan de verkeerslichten): tijdens de schoolspits is er een spanningsveld tussen kleine kinderen die willen oversteken en snelle doorgaande fietsers. Het is een druk punt van doorrijdende fietsers, samentroepende scholieren die willen oversteken en overstekende voetgangers van en naar de schoolpoort en het Dienstencentrum.

- -> Grondwetlaan, met nauwelijks zicht wegens bocht (cfr. kruispunt 'Potuit')

- kruispunt 'Potuit' (dodelijk ongeval voetganger)

- De bypass Antwerpsesteenweg-Grondwetlaan is niet conform het STOP-principe. Het creëert een conflictsituatie met voetgangers en fietsers, zowel voor hen die links afslaan naar de Grondwetlaan vanuit Antwerpsesteenweg, als in de andere richting als fietsers rechtdoor moeten.

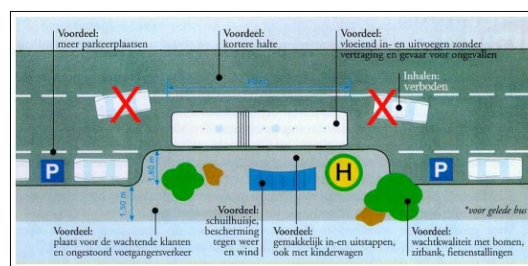

- Antwerpse Voetweg naar SJC Basisschool en SJC Humaniora campus Heiveld, tevens naar park en verdoken parkeerplek. Er is geen zebrapad ter hoogte van de Antwerpse Voetweg.

- *slecht verlichte* oversteekplaatsen

- **Talrijke oplossingen mogelijk**
 - *Verkeerslichten – indien mogelijk met vierkant groen*
 - behouden aan de Sint-Bernadettestraat, Visitatiestraat, Hogeweg, Grondwetlaan; de verkeersstromen monitoren nu de standaard rijrichting gemotoriseerd verkeer terug in voege is in de Visitatiestraat.
 - bijvoorbeeld voor kruispunten:
 - Land van Waaslaan-Engelbert van Arenberg (school De Vlieger);
 - Antwerpsesteenweg - J. Gérardstraat (3 scholen);
 - Land van Waaslaan – Pilorijnstraat (Dampoortwerken);
 - aan de 3 hotspots (eventueel met ‘bedelknoppen’);
 - kruispunt 'Potuit' (scholen SJC Basisschool en SJC Humaniora - campussen Heiveld en Visitatie; het Tandwiel);
 - ...
 - Waar geen extra verkeerslichten (vierkant groen) mogelijk zijn:
 - gevleugelde zebra's of extra brede zebra's
 - betere algemene straatverlichting bij oversteekplaatsen
 - led-verlichting aangebracht in wegdek aan de zebra's
 - fietsverkeerslichten
 - ...
 - *Fietsopstelvakken en wachtruimtes en veilige verlichte oversteek voorzien voor fietsers*
 - Antwerpsesteenweg – J. Gérardstraat (zie hierboven)
 - Antwerpsesteenweg – Halvemaanstraat, in functie van fietsstraat
 - Antwerpsesteenweg – Visitatiestraat
 - *Sensibilisering*
 - Tenslotte wijzen we op het gevaar van de *combinatie bushaltes met vlak daarachter een oversteekplaats, bijvoorbeeld Halte Zavelput*. Maar ook bij bussen die stoppen voor voetgangers aan een zebra ontstaat het gevaar van inhaalmanoeuvres. Als potentiële **quick win** zien we hier aangepaste wegmarkering, namelijk een doorlopend witte lijn ([zie bushaltegids versie 2.0](#)) of een bord ‘gevaar voor overstekende voetgangers’, die de oversteekplaats aankondigt.

3/ Afstand auto's - fietsers

- **Hoofdknelpunt:** “moordstrookjes” te dicht bij geparkeerde wagens en rijbaan:
 - Land van Waaslaan – Victor Braeckmanlaan
 - Antwerpsesteenweg “Deel 2”: vanaf Campo Santo (N70a) tot Colora (N70)
 - Grondwetlaan – Hogeweg (belangrijke fietsroute, momenteel echter niet als dusdanig ingekleurd, zie bv de meting VBS SJC Visitatie en de doorsteek naar de Antwerpse Voetweg voor SJC Basisschool en SJC Humaniora campus Heiveld)

Dit vergt een aangepaste inrichting, met als potentiële **quick win** in afwachting van heraanleg:

- de fietspaden breder herschilderen (75 cm van geparkeerde wagens) op bovenvermelde knelpunten. Dit versmalt de rijbanen in zone 30, wat het gemotoriseerd verkeer vertraagt.
- **Andere knelpunten** op het fietspad:
 - Antwerpsesteenweg “Deel 1” (tussen Dampoort en Campo Santo): **vernieuwde en verhoogde fietspaden zijn niet FUTURE PROOF**: deze zijn te smal tijdens de ochtendspits en maken fietsers immobiel: de mogelijkheid om uit te wijken wordt beperkt.
 - Door de beperkte breedte van de fietspaden is **de afstand tussen fietsers een probleem bij hoge snelheden**. Brommers en snelle fietsers vormen een gevaar voor trage fietsers en schrikken minder assertieve fietsers (kinderen, ouderen) af.

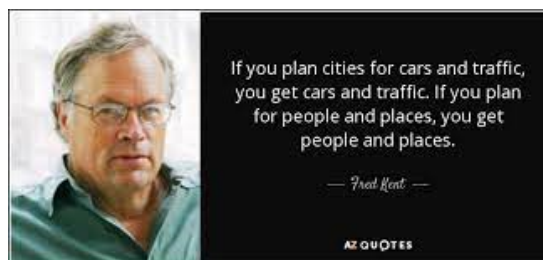
Voorstel: snelle fietsers op de rijbaan voor auto's laten rijden. Veilig Verkeer Nederland stelt deze maatregel voor het hele grondgebied voor:

<https://www.autoweek.nl/autonieuws/artikel/vvn-verplaats-snorfiets-naar-rijbaan-in-heel-nederland/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

4/ Weren van sluipverkeer en doorgaand verkeer

- **Visie ‘van steenwegen naar straten’**: het **evenwicht** tussen ‘doorgaan’ en ‘verblijven’ herstellen
 - **Doorgaan**: verplaatsingen die de wijk overstijgen (bv. auto, maar ook elektrische step, (elektrische) fiets, bus, ... => Perspectief van doorgaand verkeer (ook fietsers!)
 - **Verblijven is ook bewegen**: verplaatsingen binnen de wijk => Verblijfsbewegingsperspectief
 - trage verplaatsingen: te voet, in groepjes fietsen, ...
 - veel oversteekbewegingen,
 - vaak kwetsbare groepen: kinderen, tieners, ouderen, mensen met beperking, fijnmazig netwerk,
 - onderscheid primaire en secundaire wegen niet zinvol,
 - ‘leef’kwaliteit: kunnen en mogen praten met elkaar, traag mogen zijn.

=> aangepast wegbeeld: straten, pleinen, bomen, zitbanken, hangplekken, terrassen...
Cfr Kopenhaags architect-planner Jan Ghel ‘Cities for people’

• **Van stroad naar road: 4 gamechangers:**

1/Verapazbrug: voorkom sluiproute tussen N 9 en N70 (van Lovendegem naar Oostakker-Lochristi) => leidt verkeer zoveel mogelijk in de richting van R4

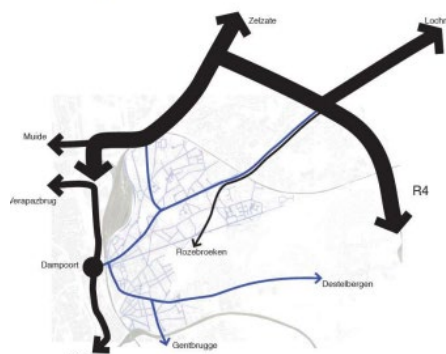
2/Filter Gentbrugge brug: voorkom sluiproute tussen N424 (Haven)/ Oostakker en Gentbrugge/ E17 en E40 => leidt verkeer zoveel mogelijk naar R4

3/Nieuw Dampoortstation (2040?) Maak geen automagneet van je station!
Mobihub/ P&R aan Carrefour Oostakker & mobihub Weba Vliegtuiglaan (shuttlebus)

4/Opkomst auto-alternatieven: elektrische fiets en step, fietssnelweg F4 op Land van Waaslaan, verlenging tramlijn 7 tot Dampoort (en verder in de toekomst)

Figuur 102: Steenwegen visie Gents Milieu Front

Figuur 101: Steenwegen visie Gents Milieu Front

- **Verschillende extra oplossingen mogelijk & nodig:**

- *Zie voorgaande maatregelen:*
 - zone 30
 - politiehandhaving
 - veilige conflictvrije oversteekplaatsen
 - verbreden fietspaden
 - Wegversmallingen:

“The problem is that unlike a stop sign, at which drivers must always halt their vehicle, a crosswalk is viewed by many drivers as optional or only relevant in some cases i.e. when a pedestrian is present. A driver traveling at 35 miles an hour (56km/u, red.) along a stroad might see that yellow diamond (*verkeerslicht, red.*) out of the corner of her eye but it’s unlikely that she’ll also be able to 1) notice whether or not a person is standing near the sign and, if so, 2) slow down in time to come to a complete halt in order for the pedestrian to cross. The driver is simply moving too fast to do all of this mental, optical and physical coordination at once.”

[Rachel Quednau, Strong Towns](#)

- **Vrachtroutenetwerk** mede bekijken vanuit de huidige afspraken en inkleuring (charter werftransport + Hogeweg-Grondwetlaan en N70A richting N70 zijn geen vrachtroutes)
 - **Extra sensibilisering en bekendmaking van** dampoortwerken en doorgevoerde aanpassingen.
- **Belangrijk aandachtspunt: integrale wijkaanpak** bewaken

ADDENDUM

We ontvingen ook knelpunten die buiten de scope van ons afgebakend gebied Antwerpsesteenweg/ Grondwetlaan en Land Van Waaslaan/ Victor Braeckmanlaan liggen. Namelijk:

- vanuit basisschool Melopee de vraag naar een veilige oversteekplek op de Koopvaardijlaan;
- vanuit o.a. basisschool De Vlieger en De Krekel het veilig oversteken (bv. Louis Schuermanstraat) en de afstand auto’s fietsers op de Dendermondsesteenweg.

Wij spreken bijzonder graag ter plekke iedere concrete situatie constructief door.

Dit samen met de betrokken diensten o.b.v. onze eerste input in dit document.